

Systematisk Uppföljning i Ekonomiskt bistånd

Utveckling av uppföljningsmodell
Siv Nyström

2015-12-10

Återblick utvecklingsarbete

- 2005 ASI prövades i ekonomiskt bistånd i fyra stadsdelar i Stockholm. Klienter med oklar problematik.
- DUR i Göteborg, Instrument X under utveckling. Norsk modell
- Utveckling av en bedömningsmetod (FIA) påbörjades.
- Studie av aktiveringsmetoder i Socialtjänsten. Det saknas metoder, arbetssätt och bedömningar som möjliggör jämförelser mellan grupper av socialbidragstagare
- 2015 utveckling av systematisk uppföljning i ekonomiskt bistånd SUE

Risk (1)- stereotypa insatsmönster

- **Män får oftare aktivering
jobbaktivering än kvinnor, mödrar får
minst aktivering**
- **Sanktioner riktas främst till svenska
män över 25 år**
- **Undantag riktas oftare till kvinnor och
unga**

Risk (2)– stereotypa bedömningar av behov

- **Utrikes födda - bristande språkkunskaper och arbetserfarenhet sällan ”mjuka” hinder svår uppväxt eller dåligt självförtroende**
- **Främst svenska män bedömdes ha missbruksproblem**
- **Endast ensamstående mödrar bedömdes ha familjerelaterade problem**

Risk (3) Kopplingen mellan behov/hinder och aktivering

- **Aktivering riktas främst till långvariga biståndsmottagare**
- **Klienter som saknar utbildning och arbetserfarenhet får oftast jobbaktivering**
- **Unga klienter (under 25 år) får inte i aktivering än oftare äldre**

Forskningsresultat: Aktivering av resurser bättre än jobbaktivering och sanktion

- Biståndstagare vill ha, men får inte individuellt anpassat stöd för att få arbete
- Generellt små effekter av aktivering. Arbetspraktik på reguljär arbetsplats är lovande
- Sanktioner påskyndar övergång till arbete, men inte för alla grupper
- Sanktioner ges ibland till personer med störst hinder.
- Tät kontakt, hög personaltäthet, timing av aktivering tycks öka chansen att aktiveringen ger resultat
- Sanktioner fungerar om aktiveringsinsatsen är meningsfull

FIA – förutsättning för arbete

Intervju, kartläggning och bedömning av behovet av insatser

FIA – bedömning av behov och hinder för arbete och försörjning på basis av relevant information

- **Syfte:** Insatser anpassade för klientens behov .
Bedömningen bygga på relevant och enhetlig information
- **Målgrupp:** Biståndsmottagare med oklara behov som varit aktuella c:a 6 månader
- **Mål:** Förbättringar för klienten gällande arbete, försörjning och social situation
- **Inriktning:** Förändringsarbete i ekonomiskt bistånd, inte prövning av rätten till bistånd
- **Användning:** Frivillig att använda för verksamhet och för klienten

FIA-

ett samtal med strukturerat formulär

- **Kartläggning** av social livssituation (13 områden)
- **Samtal om arbete** mål, arbetsmarknadsinsatser och krav
- **Intervjuarens samlade bedömning** av förutsättningar för arbete och krav på aktivering
- **Sammanställning** där klienten rangordnar behov av förändring inom olika områden
- **Genomförandeplan** med mål, delmål och tidpunkter för uppföljning.

FIA Förutsättningar inför arbete

Den sociala livssituationen :

Boende – Situationen hemma – Socialt nätverk –

Kroppslig och psykisk hälsa, Funktionsnedsättning –

Alkohol och droger – Övriga beroendefrågor –

Övergrepp och tvång – Utsatthet för brott

Rättslig situation – Skulder –

Närståendes problem – Barnens situation (gäller föräldrar).

Mål och arbete :

Mål – Utbildning och arbetserfarenheter–

Utvecklingen av FIA

Forskning

- Forskning om försörjningshinder
- Sökning efter befintliga prövade instrument.
- Seminarium med forskare

Professionellas erfarenhet - relevans

- Seminarier om upplägg och frågor (150 socialarbetare)
- Test av användbarhet och acceptans
- Pilotstudie i en stadsdel i Stockholm
- Prövning i 2 faser i ca 25 kommuner = 200 genomföda FIA.
- Klient och handläggare besvarat enkät om FIA-intervjun efter att den genomförts
- Resultat på FIA och uppfattningar om FIA analyserats

Prövning av FIA – detta undersöktes

- Är livsområdena relevanta?
- Saknas viktiga livsområden?
- Accepteras intervjun av klienter och handläggare?
- Kommer ny relevant information fram?
- Vilka problem dyker upp i samband med intervjuerna?

Slutsatser i prövningen av FIA

- **Livsområden är relevanta**
- **Grupper med olika förutsättningar för arbete kan skiljas ut**
- **Ny information enligt både klient och handläggare**
- **Klienter och handläggare accepterar och uppskattar FIA**
- **Frågorna ibland svåra att förstå för klienterna**
- **Intervjuerna tar lång tid enligt socialarbetarna**

Utmaningar

- Att använda FIA för klienter som metoden är utvecklad för – klienter med oklara problem och behov
- Etiska frågor. Kan man fråga om insatser saknas? Viktigt att vara tydlig mot klienten om realistiska möjligheter till insatser.
- Kan socialtjänsten påverka resurser och utbud av insatser?

FIA just nu –

- Införandeår har genomförts 107 kommuner har fått frågor om huruvida de prövat att använda FIA och hur det fungerat
- Manualen till FIA har reviderats utifrån erfarenheterna
- FIA-materialet publiceras och blir tillgängligt för nedladdning
- Uppföljningsmodell under utveckling

SUE

-en träningsmiljö
för systematisk
uppföljning

Systematisk uppföljning

- Ge klienterna bästa möjliga hjälp
- Dokumentera relevanta uppgifter om enskilda klienter före och efter insats
- Dokumentera insatser
- Beskriva enskilda klienters och grupper problem, behov
- Kunna mäta om klienternas situation förbättras
- Jämföra utgångsläget med situationen efter, jämföra med mål
-

SUE – ett regeringsuppdrag

- Uppgifter, relevanta för uppföljning
- Flexibel modell för uppföljning
- Datorstöd enkelt att använda
- Manual
- Uppföljningsmodul till FIA

Om SU-modellen

- Uppgifter om enskilda klienter registreras
- Uppgifter kan registreras under ärendets gång med datorstöd
- Aidentifierade ärendenummer sparas krypterade i en databas
- Uppgifter kan sammanställas både för enskilt ärende och för samtliga klienter eller grupper av klienter

Innehåll i SUE

Bakgrunduppgifter

Före insats

Insatser

Efter insats

Brukaruppföljning

Avslutning

Återaktualisering

Datorstödetets gränssnitt samma som i SUV

Systematisk uppföljning av våldsutövande - neduddki

Arkiv

Målgupp **SUV - Våldsutövande version 2**

Ärende-id

Frågor ...

- Bakgrund
- Före insats
- 27. Datum för våldets omfattning
- 28. Offer för våldet
- 29. Kontakt med våldutsatta
- 30. Psykiskt våld - någon gång
- 31. Psykiskt våld - upprepade gånger
- 32. Fysiskt/sexuellt våld - någon gång
- 33. Fysiskt/sexuellt våld - upprepade gånger
- 34. Alternativ mätmetod av våldets omfattning
- 35. Våldets omfattning enligt alternativ mätm...
- 36. Våldets farlighet för den utsattas psykiska...
- 37. Våldets farlighet för den utsattas liv
- 38. Den utsattas rädsla för förövaren
- 39. Barns bevitnat våld**
- 40. Våld och hot mot barn
- 41. Våld och hot mot husdjur
- 42. Riskbedömning
- 43. Farlighetsnivå enligt FREDA
- 44. Risknivå enligt SARA genomförd hos socia...
- 45. Risknivå enligt SARA genomförd hos polis...
- 46. Jämförelse risknivå
- 47. Omständigheter som påverkar säkerhet n...

Uppgifter i SU ...

Sammanställningar ...

Före insats

Har barnet/barnen sett, hört eller märkt våldet eller våldets följder?

Välj ett svarsalternativ

Nej

Ja, under det senaste året

Ja, tidigare men inte under senaste året

Kommentar barn bevitnat våld

Denna fråga finns i FREDA-beskrivning för våldsutövande.

SU-träningsmiljö för systematisk uppföljning

- Socialstyrelsen tillhandahåller programmet
Läggs på ett gemensamt nätverk i verksamheten
- Varje verksamhet bestämmer själva
 - ▶ vilka uppgifter som ska dokumenteras,
 - ▶ vilken information som ska sammanställas
- Kräver planering och förberedelse

SUE baseras på FIA

En uppföljningsdel utvecklas

Dokumentation om

- Genomförda insatser
- Uppföljningsfrågor om arbete och klientens sociala situation

Manual under arbete

Prövas under januari mars 2016

Rapporteras regeringen juni 2016

- Utveckling av Systematiskt uppföljning i ekonomiskt bistånd - SUE pågår

